محیط زیست

ملاحظات نامعلوم زیست‌محیطی در انتقال آب خزر به سمنان

کلانتری می‌خواهد طرح سال ۸۸ را اجرا کند

امین شول‌سیرجانی

طرح بر حاشیه انتقال آب دریای خزر به سمنان دوباره خبرساز شده است. انتقال آب دریای خزر به مناطق مرکزی ایران یکی از طرح‌های قدیمی و پرحاشیه‌ای است که بارها از سوی دولتمردان و نمایندگان مجلس مطرح و هر بار هم با مخالفت‌های کارشناسی روبه‌رو شده است. «رییس سازمان محیط زیست با انتقال آب دریای خزر به سمنان موافقت کرد» این یک خط خبر غیررسمی چند روز است که در شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌شود اما هنوز «عیسی کلانتری» در این باره اظهارنظر رسمی نکرده است. در همین حال «پروین فرشچی»، معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت از محیط زیست در پاسخ به این سوال که آیا رییس این سازمان با اجرای طرح موافقت کرده است؛ به «اعتماد» گفت: «اقای کلانتری درباره فرایند اجرای این طرح ملاحظات زیست محیطی را در نظر گرفته‌اند که در صورت تحقق ممکن است طرح اجرا شود.» رییس سازمان محیط زیست چه ملاحظاتی را برای اجرای این طرح در نظر گرفته است؟ پاسخ این پرسش روشن نیست. فرشچی در این باره گفت: «هنل اینکه مطالعات جدیدی درباره شرایط اجرای طرح انجام شده که مشکلات قبلی طرح در آن رفع شده است.» فرشچی طرح قبلی را «پر اشکال» توصیف کرد و افزود: «من الان از جزییات مطالعات جدید اطلاعی ندارم. اما نمی‌توانیم همه‌چیز را سفید یا سیاه ببینیم. اگر برای مسائلی مانند تکنولوژی مورد استفاده، میزان آب مورد نیاز، شیوه آب‌گیری و مسیر انتقال پیش‌بینی‌های لازم شده باشد، نمی‌توان بطور مطلق این طرح را رد کرد. اما چون من هنوز این موارد را مطالعه نکرده‌ام نمی‌توانم بطور دقیق اظهار نظر کنم.» طرح انتقال آب دریای خزر به کویر مرکزی ایران در سال ۸۸ به تصویب رسید و مطالعات نخست آن در سال ۹۱ آغاز شد. با روی کار آمدن دولت حسن روحانی، معصومه ابتکار، رییس وقت سازمان حفاظت محیط زیست با بیان اینکه ارزیابی‌های زیست محیطی طرح را دریافت نکرده؛ بطور جدی با اجرای آن مخالفت کرد. بر اساس گزارش مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری که دی‌ماه سال ۹۲ تهیه شده است، اجرای این طرح پیامدهای ناگسستنی باری را در پی خواهد داشت از جمله اینکه در صورت استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها میزان نمک دریای خزر در طول یک سال ۳۲ میلیون تن افزوده می‌شود. مگر اینکه وارد دریای خزر نشود. همچنین در همین گزارش آمده است: «به نظر می‌رسد هزینه انتقال آب به کویر مرکزی از دریای خزر تقریبا برابر هزینه لازم برای تجهیز شبکه‌های آبیاری کشور به اندازه کل عملکرد ۱۵ سال گذشته در زمینه بهبود سیستم آبیاری کشور است.» در جمع‌بندی این گزارش در مجموع اجرای طرح انتقال آب از دریای خزر مثبت به نفع کشور ارزیابی نشده است. حمید جلالوند، مدیرکل دفتر ارزیابی اثرات زیست‌محیطی سازمان حفاظت محیط‌زیست ۲۵ تیرماه گفته بود: «مشکلات عمده در طرح انتقال آب خزر به فلات مرکزی به لحاظ زیست‌محیطی و حتی اجتماعی در مبداء و مسیر انتقال همچنین عدم‌دریافت پاسخ مناسب برای ابهامات مطرح شده از سوی بخش کارشناسی سازمان حفاظت محیط‌زیست منجر به عدم‌صدور مجوز اجرای این طرح نشده است.» اما مسوولان استان سمنان از رایزنی دست نکشیدند. احمد همتی، نماینده سمنان در مجلس، مردادماه امسال گفته بود: «انتقال آب خزر به سمنان مصوب هر هیات دولت به استان است و به هیچ عنوان نباید نمایندگان مجلس شورای اسلامی در استان‌های دیگر با کارشکنی، درصدد جلوگیری از اجرای این طرح باشند. سمنان با بحران کمبود آب دست و پنجه نرم می‌کند و اگر این چالش مهم در این استان انجام نشود در آینده نزدیک شاهد فرار جمعیتی از این منطقه از کشور خواهیم بود.» پس از روی کار آمدن «عیسی کلانتری» در سازمان حفاظت محیط زیست احتمال اجرای این طرح قوت گرفت تا جایی که «محمد درویش»، مدیرکل سابق مشارکت‌های مردمی این سازمان چندی پیش از دیدار استاندار سمنان با کلانتری برای جلب نظر موافق او، خبر داده بود. حالا دوباره چند روز است که همین بحث بطور جدی شکل گرفته است. به نظر می‌رسد با توجه به موضع موافق کلانتری با مدیریت سازمانی آب موافقت او با اجرای طرح چندان دور از ذهن نباشد. فقط باید دید ملاحظاتی که معاون محیط زیست دریایی سازمان از لحاظ کردن انهادر فرایند طرح سخن گفته، آیا می‌تواند دغدغه‌های کارشناسان را رفع کند.

یادداشت

طرح جدید ترافیک یا دمیدن نادرست در سرنا

مریم اسماعیلی‌فرد

در خبر آمده است که شهرداری تهران بنا دارد طرح ترافیک جدیدی ارایه کند که بر اساس آن ورود به محدوده طرح ترافیک بنا بر ساعت و میزان آلایندگی و... مشمول عوارض متفاوت و متغیری شود. هدف طرح را کاهش تردد خودروها و کاهش آلودگی هوا ذکر کرده‌اند و در توجیه طرح، اجرا شدن آن در بسیاری از کشورها را مثال زده‌اند.

گرچه این طرح فعلا آمر خط تایید شورای شهر، فرماندار و شورای عالی ترافیک است؛ اما خوب است در کنار آن، رایا دیگر دعوت کنیم که سرنا را زیر گناه نتوانند. هر بار که هوا سرد شده و پدیده وارونگی رخ می‌دهد؛ پنجره فرصتی باز می‌شود تا مدیریت شهری به سمت آسمان محوری پیش برود. اما دریغ که گزینه‌های روی میز سیاستگذار شهری طیف محدودی است؛ از توسل به باد تا افزایش هزینه پیمایش خودروهای شخصی. در واقع سیاستگذار یا در یک رویکرد جبری مسلک مقهور شرایط تویو گرافیک تهران و پدیده اینورژن شده و راهکار را از روی آمدن باد می‌داند و در بهترین حالت در رویکردی علمی- تجربی به فکر ایجاد بنگاه‌های بزرگ برای تولید باد یا منابعی عظیم برای سوراخ کردن کوه می‌افتد یا بخشی و تنها بخشی از راه‌حل‌های آزموده و موفق در مقابله با آلودگی هوا را گرفته و بی‌توجه به سیستمی بودن راه‌حل‌های اتخاذ شده در بنگه دنیا فشار را بر مردم می‌آورد. واقعیت آن است که کشورهای موفق در مدیریت آلودگی هوا این امر را نه صرفا با دعوت مردم به حمل و نقل عمومی و نه صرفا با افزایش هزینه داشتن خودروی شخصی مدیریت کرده‌اند. نگاه سیاستگذار تا زمانی که معطوف به برنامه‌ریزی واکنشی و فصلی باشد و بخشی بنگرد در بر همین پاشنه خواهد شد و هر چه بگوییم خودروشخصی بد است و دودش به چشم خودت و رید کوک و عزیزانت می‌رود آن همان آس است و کاسه همان کاسه. بزنین هم که گران شود تغییری در تمایل مردم به استفاده از خودروی شخصی ایجاد نمی‌کند؛ کما اینکه از ۵۰ تومان به ۱۰۰۰ تومان رسید و همزمان شاهد صعودی بیسابقه در تعداد خودروی شخصی نیز بودیم و هستیم. پس مشکل کجاست؟ مردم ما چه فرقی با آن چشم رنگی‌های مترو و اتوبوس سوار دارند؟ فکر می‌کنم جواب را باید در ساختارهای شهری ایران محوری دید که در جایی هست و در تهران و کلانشهرهای ما نیست. اینکه شاخص آلودگی هوا در تهران بر اساس گزارش موسسه نامبئو بسیار بالا و کیفیت هوا بسیار پایین است و ایران جزء ۱۰ کشور اول انتشاردهنده گازهای گلخانه‌ای است و بر اساس گزارش اخیر ارزیابی عملکرد محیط زیست، رتبه ایران در شاخص کیفیت هوا ۱۰۹ در بین ۱۸۰ کشور است؛ بیش از هر چیز درپخش منابع متحرک آلاینده به خودرو محور بودن شهرهای ما باز می‌گردد. در شهر اسلیان محور افتخار مدیریت شهری نه در بزرگراه

ویژه

شهردار اصفهان:

قطع ارتباط با رسانه قطع ارتباط با دموکراسی است

قدرت‌الله نوروزی، شهردار اصفهان گفت: معتقدم ارتباط با رسانه یکی از ارکان دموکراسی است و در این مسیر به خط کشی، گفت‌وگو و تعامل تنها با یک گروه، رسانه یا جریان خاص اعتقادی نداریم. به گزارش اداره ارتباطات رسانه‌ای شهرداری اصفهان، قدرت‌الله نوروزی در نوزدهمین نشست از سلسله نشست‌های «اصفهان فردا» در جمع مدیران رسانه‌ای اصفهان اظهار کرد: بسیار خرسندم که در این مسیر به خط کشی، گفت‌وگو و تعامل تنها با یک گروه، رسانه یا جریان خاص اعتقادی نداریم. به گزارش اداره ارتباطات رسانه‌ای شهرداری اصفهان، قدرت‌الله نوروزی در نوزدهمین نشست از سلسله نشست‌های اصفهان فردا با حضور مدیران رسانه‌ای و اهالی رسانه در تالار شهرداری اصفهان، با موضوع «اصفهان فردا» در جمع مدیران رسانه‌ای اصفهان اظهار کرد: بسیار خرسندم که در این مسیر به خط کشی، گفت‌وگو و تعامل تنها با یک گروه، رسانه یا جریان خاص اعتقادی نداریم. هدف ما مخاطب‌محوری است. در شهر اسلیان محور نهاد مربوطه، سازوکار ساماندهی مشاغل را با ابزار تشویقی و تنبیهی به گونه‌ای تنظیم گری می‌کند که در هر منطقه شهروند بتواند تمام حوایج روزمره خود را در فاز نخست با استفاده از ظرفیت‌های شهر خود مشمند و الکترونیکی و غیرحضوری کردن روند بدون نیاز به جابه‌جایی رفع کند.

در فاز بعد امکان رفع آنها با استفاده از پیامدهای امن و همواره و دارای آبخوری و محل نشستن و سرویس بهداشتی در فواصل مناسب به صورت پیاده مهیاست. امکان رسیدن به مقاصد با استفاده از دوچرخه به صورت ایمن در مسیر مشخص و محافظت‌شده نیز فراهم است. شهروند ساکن شهر انسان محور اگر نیاز به جابه‌جایی در مسافت طولانی‌تری را نیز داشته باشد؛ حمل و نقل عمومی تلفیقی (اتوبوس و مترو) با کیفیت نرمال و هزینه معقول در دسترس اوست. در این شرایط در شهروند عادی نیاز و لذا تمایلی به استفاده از حمل و نقل اختصاصی (تاکسی) و بیش از آن مالکیت یا استفاده از خودروی شخصی بجز در مسافت‌های خاص وجود ندارد. سیاستگذار با ایجاد این زیرساخت‌ها می‌تواند به صراحت اعلام کند؛ اولا: تعهدی برای حل گره‌های ترافیکی ندارد چراکه اولویت دولت در مسیر منافع اکثریت جامعه و لذا توسعه حمل و نقل عمومی است و ثانیا اگر اقشار بسیار مرفه تمایل به استفاده از خودروهای شخصی را دارند باید پای لرز عوارض و مالیات‌های مربوطه بنشینند. عوارض مربوطه هم با توجه به اینکه اینجا آلودگی توسط آنها به زیان جامعه است دقیقا در محل گسترش حمل و نقل عمومی هزینه می‌شود تا سیاست‌ها در مسیر عدالت اجتماعی برقرار شود. این سیستم که هر یک از اجزای آن به دقت و براساس آزمون علم در عرصه عمل تدوین شده را نمی‌توان بخشی دید. آقا و خانم تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز! نمی‌توان عوارض و مالیات خودرو شخصی را دید و انسان محوری، هوشمندسازی، کاهش تقاضای سفر، بهاره‌افزایی و حمل و نقل تلفیقی را ندید.

پیش از تصویب و اقدام طرح‌های جامع کاهش آلودگی هوا از آسیب‌شناسی بفرمایید. تاکید آنها بر بخش منابع آلاینده متحرک نه‌بر کاهش نیاز به استفاده از خودرو بلکه بر معاینه فنی، کاتالیست کاموتور و اتوکتور، جایگزینی خودرو فرسوده و... است. در حالی که اگر سرنا را از سویه درست بدمیم؛ باید به سمت ایجاد ساختارهایی حرکت کنیم که شهروند ما را بزیستن در شهری شایسته و انسان‌محور نیازی به صرفه‌جویی در هزینه‌های دیگر و خریدن اقساطی و راندن خودرو شخصی و راندگی با میانگین روزانه ۵۵ دقیقه در ترافیک سنگین نبیند. شهری برای زندگی نه زنده ماندن. ایمن گونه تغییرات است که مردم تهران را مطمئن می‌کند فراتر از رنگ‌ها و زنده‌ها و مردها؛ تغییر در مدیریت شهری به سمت شکوفایی رخ داده‌است.

عضو هیات علمی دانشگاه علوم و تحقیقات

گزارش

«اعتماد» روند ۱۰ ساله کشت خشخاش در منطقه بین‌النهرین را بررسی می‌کند

عراق می‌خواهد سلطان تریاک خاورمیانه شود

Reuters

نفشه سام گیس

۱۰ سال است که سران کمیسیون‌های جهانی مبارزه با مواد مخدر، بدون هیچ افشاگری و در سکوت کامل، به رصد دقیق آخرین وضعیت کشت خشخاش در عراق مشغولند. زانویه ۲۰۰۸ روزنامه ایندیپندنت گزارشی درباره کشت خشخاش در استان‌های جنوبی عراق منتشر کرد. «باتریک کاکبرن» خبرنگار این روزنامه در گزارش خود به نقل از منابع محلی نوشته بود که برای لولین‌بار، کشت غیرقانونی خشخاش در استان «دیاله» (جنوب شرقی بغداد) آغاز شده و شهر دیوانیه (جنوب شرقی عراق) به عنوان یکی از مناطق کشت غیرقانونی خشخاش نزدیک به مسیر ترانزیت قاچاق هروین افغانی به عربستان سعودی و کشورهای حاشیه خلیج فارس است. ضمن آنکه بیشترین وسعت کشت هم نزدیک شهر «هویزه» (جنوب شرقی عراق) مشاهده شده. در همان گزارش کاکبرن، از ترس ماموران امنیتی عراقی، بوته‌های خشخاش را در میان درختان پرتقال پنهان کرده‌اند.

کاکبرن از خبرگزاری عراقی اینجنین نقل کرده بود که «کشت خشخاش در اطراف شهرهای خالیص (شمال غربی بعقوبه و نزدیک به نواحی مرکزی عراق)، سعدیا (شهر مزری واقع در شرق عراق) و بلاروز (شمال غربی دیاله و نزدیک به مرکز عراق) که محل قدرت و استقرار القاعده است همچنان رو به افزایش است» و تاکید داشت که امنیت مزارع خشخاش، توسط القاعده تامین می‌شود و هیچ فردی اجازه ورود به مزارع خشخاش را ندارد اما با این حال در «هویر» (مرز این امریکا موفق به تخریب مزارع خشخاش شده است. کاکبرن، وسعت مزارع خشخاش واقع در دیاله را، بسیار کمتر از مزارع واقع در اماره (جنوب شرقی عراق و در حاشیه شط العرب) و میرالکبیر (جنوب اماره) — برآورد کرده بود و توضیح می‌داد که به دلیل افزایش حضور نیروهای ناتو در اطراف دیاله، قاچاقچیان تاجار شده‌اند تریاک تولید شده از خشخاش به دست آمده از مزارع دیاله را به رمادی (واقع در مرکز عراق و در جوار فرات) منتقل کنند. با وجود آنکه بنابر مشاهدات خبرنگار ایندیپندنت، سال ۲۰۰۸، استان دیاله همزمان، پایگاه القاعده بود و توسط نیروهای امریکایی و ارتش عراق هم محاصره شده بود؛ اما تحلیل کاکبرن این بود که اختلافات مذهبی و قومیتی بین اقوام سنی، شیعه و کرد و همچنین بروز خشونت افراطی توسط مخالفان دولت مرکزی، توان دولت محلی را برای مقابله با تولید و ترانزیت مواد مخدر و رانندگان را تضعیف کرده آن هم در حالی که از یک سو کشت خشخاش توسط کشاورزان عراقی با سرعت در حال افزایش است و از سوی دیگر، بخش‌های زیادی از این کشور تحت کنترل عناصر خشونت‌طلب است.

خشخاش جایگزین برنج شده است

اگر به نقشه عراق نگاه کنید، مسیر مزارع خشخاش، حاشیه شرقی رود دجله و منطقه وسیعی در اطراف بغداد است که برای امنیت پایتخت سیاسی همیشه غربی یک خطر بالقوه به شمار می‌رود. از سوی دیگر، حاشیه شرقی رود فرات، برای مدت‌های مدید، کشتزارهای برنج را در خود جاداده بود و مرغوبیت برنج حاشیه دجله، سهم مهمی در اقتصاد داخلی عراق داشت. اما کانون، گزارش‌های رسمی حاکی از آن است که عراق، در گذر از این دهه ناامنی و منازعات قاضی، به یکی از بزرگ‌ترین خریداران برنج آلوده و امریکا تبدیل شده و در صورت کاهش تعرفه صادرات برنج ایرانی، در آینده نه چندان دور دسترنج شالیکاران خطه خزر هم به سفره عراقی‌ها راه پیدا خواهد کرد که علت این اتفاق در دهه اخیر، باید به جایگزینی شقایق به جای نشای برنج و تفاوت درآمد حاصل از فروش تریاک در مقایسه با برنج، ربط داده شود.

پس از انتشار گزارش ایندیپندنت، اخبار تایید نشده‌ای درباره کشت خشخاش در جنوب‌غربی دیوانیه (نزدیک به فرات) و شهرهای حوالی این منطقه همچون الشنافیه منتشر شد و دربی آن، نگرانی محافل جهانی نسبت به ناتوانی دولت عراق در ممانعت از کشت خشخاش در این مناطق، به دلیل استقرار نیروهای مخالف دولت مرکزی و القاعده و همچنین، منازعات داخلی رو بفشدت در شهرهای شیعه‌نشین همچون بصره، ناصریه و کوت (واقع در جنوب شرقی بغداد) به عنوان ایشخور نیوسعه کشت خشخاش در حاصلخیزترین زمین‌های کشاورزی مرکزی رو به افزایش گذاشت چراکه بارگشت به عقبه ۴ هزار ساله کشت وسیع خشخاش در منطقه بین‌النهرین، همچون فرآسیون رستاخیز، برای کمیسیون‌های بین‌المللی مبارزه با مواد مخدر هولناک بود.

بااین حال، تا سال ۲۰۱۶، درباره خطر بالقوه توسعه کشت خشخاش و تولید تریاک در عراق، سکوت برقرار بود اما اتفاقاتی پس از انتشار این گزارش، از جمله کشته شدن ابومصعب زرقاوی، فرمانده یکی از مهم‌ترین سلفی‌های جهادی در عراق سال ۲۰۰۶ و گسست فکری در القاعده که تولد گروه دیگری از خشونت‌طلبان افراطی را به دنبال داشت، در سال‌های بعد درهم‌پیچید. گی هرچه بیشتر جنگ‌های داخلی عراق رامسبب شد تا امروز، تولید تریاک در عراق و نحوه مقابله با روند رو به رشد تجارت سیاه، یک معادله چند مجهولی باشد. که این بار، با حروف درشت روی میز کمیسیون‌های جهانی مبارزه با مواد مخدر آمده است.

۱۵ آکتبر ۲۰۱۶ «عمر ابراهیم»، خبرنگار عراقی گزارش داد که نیروهای امنیتی عراق، ۶۱ هکتار مزرعه خشخاش تحت کنترل داعش واقع در شرقاط (شمال غربی بغداد) را آتش زده‌اند. ابراهیم در گزارش خود اشاره کرده بود که داعش در نیمه سال ۲۰۱۴، از آزمایشگاه‌های دانشگاه موصل (که در زمان نهایه این گزارش تحت سیطره داعش بود) برای تولید هروین مشتق از تریاک استفاده کرده است. نکته قابل توجه در گزارش ابراهیم این بود که داعش، تلاش می‌کند رقابت با تجارت تریاک افغانستان را به نفع تولیدات خود در عراق پیش ببرد اما بود که داعش در نیمه سال ۲۰۱۴، از آزمایشگاه‌های دانشگاه موصل (که در زمان نهایه این گزارش تحت سیطره داعش بود) برای تولید هروین مشتق از تریاک استفاده کرده است. نکته قابل توجه در گزارش ابراهیم این بود که داعش، تلاش می‌کند رقابت با تجارت تریاک افغانستان را به نفع تولیدات خود در عراق پیش ببرد اما مرفین، هروین و تریاک تولیدی عراق، هنوز کیفیتی نازل‌تر از تولیدات سلطان تریاک جهان دارد و همچنان محصولات بازار ۹۰ درصدی تریاک و هروین دنیا ممپور به مهر افغانستان است؛ مهری که سالانه در داخل کشور افغانستان حدود ۷ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار امریکا، برای شبکه قاچاق سود می‌سازد (افغانستان، سالانه حدود ۹۰۰ تن هروین و ۸ هزار تن تریاک صادر می‌کند که میانگین قیمت هر گرم هروین در داخل افغانستان، حدود ۲/۵ دلار و قیمت هر کیلو تریاک خشک، پای مزرعه به طور میانگین حدود ۲۰۰ دلار است).

یک سال بعد، دوم ژانویه ۲۰۱۷، روزنامه ال‌مانیتور این تیتر را برای گزارش خبرنگار خود «ابراهیم باسم» انتخاب کرد: «آیا عراق به تولید کننده تریاک تبدیل می‌شود؟» باسم در گزارش خود به اظهارات قاضی ویژه عراقی استناد کرده بود که از کشفیات محموله شیشه و احتمال اجرای تصمیمات کارتل‌های بین‌المللی برای تبدیل عراق به پایگاه ترانزیت مواد مخدر و رانندگان بین همسایگان عراق در برای پرداخت سود ناچیزی به کشاورزان فقیر خبر می‌داد. قاضی ویژه، اظهارات خود را به خبر دستگیری چند خردفروش و مصرف‌کننده و احکام صادره برای گروه ۶ نفره هدایت‌کننده ترانزیت مواد مخدر در منطقه ابوغریب (جنوب شرقی بغداد) ضمیمه کرده بود. در این گزارش، یک مقام محلی دولت عراق هم از محکومیت چند تولیدکننده و رانندگان‌ها در بصره و میسان (جنوب شرقی عراق) خبر داده و افزوده بود افرادی که به سمت تولیدمنتسر کروانگردان‌ها رفته‌اند؛ قاچاقچیان بین‌المللی هستند که به پیش سازهای تولید آمفتامین دسترسی دارند اما همین مقام محلی تایید کرد به بود که مافیای فعال در عراق، در حال حرکت به سمت تولید مخدرهاست. فائق ال شیخ علی، نماینده مجلس عراق، در اکتبر ۲۰۱۷ به خبرنگار ال‌مانیتور گفته بود حشیش به دست آمده از مزارع خشخاش واقع در جنوب عراق، به دلیل سود قابل توجه از حمایت برخی مقامات سیاسی بهره‌مند است و از نتایج تحقیقاتی مبود وجود کارخانه‌های فرآوری خشخاش در جنوب عراق خبر داده بود. با وجود آنکه اظهارات این سیاستمدار، توسط یکی دیگر از نمایندگان پارلمان عراق تکذیب شد اما باسم به دنبال انتشار این تکذیب، این جملات را هم اضافه کرد و بود که «این تکذیب نشان از بی‌خبری این مقام مسوول دارد چرا که ۱۳ اکتبر ۲۰۱۷، مقامات امنیتی عراقی، در اطراف اربیل اولین مزرعه تریاک و انبار ذیوی مواد مخدر را بازرسی یک میلیون دلار، راشناسایی و کشف کردند.»

ایران در محاصره دو قطب کشت خشخاش

امروز کشت خشخاش در عراق و ظرفیت بالقوه تولید تریاک در این کشور، از قالب علامت سوال بیرون آمده و به یک نگرانی جدی برای نهادهای بین‌المللی سیاستگذار در مبارزه با مواد مخدر تبدیل شده است اما حجم نگرانی سران محافل جهانی درباره فعال شدن تولید کننده جدید تریاک در درگاه ورود به قاره کهن اروپا، افریقا و امریکا، آنقدر اهمیت دارد که اگر فکر کنیم با تحقق این احتمال و دسترسی مافیای مواد مخدر در عراق به جایگاه دومین تولیدکننده تریاک منطقه خاورمیانه، وضعیت ایران از بابت محاصره شدن بین دو تولیدکننده تریاک چگونه خواهد بود؟

رشد تجارت تریاک در هر کشور، وابسته به چند مولفه است؛ شرایط اقتصادی کشور، شرایط طبیعی مناطق مورد نظر برای کشت خشخاش، امنیت حاکم بر مناطق کشت خشخاش و قدرت دولت مرکزی برای مقابله با قاچاقچیان. اقتصاد تک‌محصولی و وابستگی ۹۵ درصدی کل درآمدهای عراق به فروش نفت، حیات این کشور را بشدت در معرض خطر قرار داده است. تحریم ۸ سالهای که پس از صدور قطعنامه ۹۸۶ شورای امنیت ملل متحد و به دنبال حمله این کشور به کویت، به عراق تحمیل شد همه عرب؛ هیچ اتفاقی در افغانستان نیفتاد و تولید تریاک هم افزایش یافت. حالا سوریه با عراق را در نظر بگیرید؛ کشور تولیدکننده تریاک در این کشورها حضور دارند و دولت هر دو کشور، از نظر اقتصادی ضعیف است. این شرایط، احتمال قیمت تریاک افغانی را ۶ ماه آینده، باید به معنای نگاهی به تالیف ماندن تولید تریاک در عراق تلقی شود اما هر آنچه به عکس اتفاق بیفتد، رنگ خطر بسیار جدی است برای ایران. هر یک انتخاب کنند که مسیر جاگاه‌ای برونذ همچون گذشته؛ افغانستان در مسیر تولید و قاچاق مخدرها قدم بردارد و عراق و سوریه به راه خود برای واردات و صادرات غیرقانونی پیش‌سازهای تولید روانگردان، هموار کردن مسیر ترانزیت هروین افغانی به کشورهای عربی و حاشیه خلیج فارس و اروپا و شمال افریقا، فعال‌سازی و حفظ حیات کارگاه‌های تولید مواد توهم‌زا ادامه دهد. اینکه مصرف داخلی، کشفیات یا ترانزیت، کدامیک دستخوش تغییر خواهد شد هنوز بی‌جواب است اما مسال، نگرانی جدیدی باید روی میز متولیان مبارزه با مواد مخدر قرار بگیرد! با این بار، دولت عراقی هم برای بررسی میزان خلوص به مرکز تحقیقات پلیس مبارزه با مواد مخدر ارسال می‌شود؟ و پرسش مهم‌تر! یا چهان باید خود را سرای رویارویی با «جنگ مواد» آماده کند؟

شدن عراق به عنوان تولیدکننده دوم تریاک در منطقه خاورمیانه در حالی که از استان دیاله، به عنوان استان همچنان ناامن عراق به دلیل حضور حلقه داعشی نام می‌برد و مسیر تردد سایر استان‌های عراق برای مبادلات تجاری را به سمت سوریه (همسایه غربی عراق) منتهی می‌بیند، می‌گوید: «عراق و کشورهای عربی چندان راغب به مواد مخدر و بخصوص تریاک نیستند و حتی از دخانیات هم استقبال نمی‌کنند و اتفاقا، رانندگران ما و بخصوص، شیشه بین اعراب محبوبیت بالایی دارد. اما توسعه تجارت تریاک در عراق قابل پیش‌بینی بود و حتی ممکن است این بار به عنوان یکی از مسیرهای ترانزیت تریاک عراقی به سمت اروپا انتخاب شده باشد هرچند انتخاب مسیر سوریه محتمل‌تر است. البته عراق هیچگاه از نظر تولید تریاک، افغانستان نمی‌شود چون اولا عراق برخلاف افغانستان، از نظر اقتصادی کشور ثروتمندی است و سالانه بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار نفت می‌فروشد که درآمد حاصله هم در کشور هزینه می‌شود و مردم عراق در تنگنای مالی نیستند. دلیل دوم، این است که قاچاق مواد مخدر، کار دشواری است و عراقی‌ها اگر اهل کار و تلاش بودند، به زمین‌های حاصلخیز و کشاورزی رها شده‌شان رسیدگی می‌کردند. در گذشته نه‌چندان دور، عراق بزرگ‌ترین تولیدکننده خرمای دنیا بود و امروز، واردات خرما را در بازار داخلی، راهم از دست داده ما نبایدنگران ترانزیت تریاک از مسیر ایران باشیم اما واردات مواد اولیه تولید شیشه از عراق به ایران نگران کننده است. البته این مواد هم در عراق ساخته نمی‌شود چون عراق، فاقد فرهنگ تولید و صنعت است و این مواد به صورت قاچاق به عراق می‌آید و نظارت بر گمرکات عراق هم چندان قدرتمند نیست که مانع از واردات غیرقانونی این مواد شود را نمی‌توان شیشه باشد و مسیر عراق به ایران را نمی‌توان تر از انتقال مستقیم مبدا تولید به ایران دید باشد.»

۱۴۵۸ کیلومتر مرز بحران

مقامات ایران، پشت پرده و در گفت‌وگوهای غیرعلنی، درباره مخاطرات تولید تریاک در عراق صحبت می‌کنند اگرچه در ظاهر، وانمود می‌کنند که چنین اتفاقی اصلا مورد تصور نیست. سکوت مسوولان وزارت امور خارجه در قبال پرسش «اعتماد» دلیلی بر این ادعاست که افزایش تولید تریاک در عراق، ضامن نارنجکی است که هنوز کشیده نشده و هر واکنش مثبت یا منفی، می‌تواند اتاق فکر مافیای خاورمیانه را به اتخاذ تصمیمات جدید یا ویرایش سیاست‌های پیشین وادارد. منابع آگاه به «اعتماد» می‌گویند که یکی از مهم‌ترین دلایل حضور مسوولان نظامی ایران در عراق، رصد بی‌واسطه آخرین وضعیت استان‌های امن و ناامن و تاثیر هر تحرک مثبت و منفی در وضعیت ایران است که تولید مواد مخدر یا روانگردان هم بخشی از این ماموریت است. بسیار طبیعی است که وقتی دایستان استراتژیک کشور در راسته یکدیگر و ۴۵۸ کیلومتر مرز مشترک با عراق قرار گرفته باشند و فاصله زمینی مناطق مورد ظنن تولید تریاک و کشت خشخاش، تا پرجمعیت‌ترین شهرهای این ۵ استان، کمتر از ۳۵۰ کیلومتر باشد، «عراق» در دستور کار متولیان حفاظت از امنیت ملی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ایران، یک «مورد بسیار ویژه» خواهد بود و کوچک‌ترین اهمال درباره این مورد بسیار ویژه، می‌تواند از غرب ایران، زنبل دومی بسازد که به گفته بومی‌هایش، اگر یک روز کاروان حمل «تلخی» (تریاک در گویش محلی استان شرقی کشور) از دامن «تفنگ» و ارتفاعات «خواجه» رد نشود؛ آن روز، به شب نمی‌رسد.

اما موضع متولیان سیاستگذاری مبارزه با مواد مخدر در این باره چیست؟ محمود بیات، مدیرکل روابط بین‌الملل ستاد مبارزه با مواد مخدر در گفت‌وگو با «اعتماد» تایید می‌کند که نرخ به نرخ زمین‌های عراق، مستعد کشت خشخاش است اما سرایط امروز تجارت مواد مخدر از مرزهای عراق، فعلا برای ایران خطرساز نیست.

«طبق نتایج گزارش مشترک وزارت بهداشت عراق و دفتر بین‌المللی کنترل مواد مخدر امریکا در سال ۲۰۱۶، تریاک در مقایسه با سال گذشته (۲۰۱۵) یک‌سوم افزایش یافت که این افزایش در درجه اول به دلیل تولید بیشتر خشخاش در افغانستان بود. اگرچه تمام گروه‌های تروریست وابسته به سود حاصل از مواد مخدر نیستند، ولی برخی همچنان به آن وابستاند. بدون عواید حاصل از تولید و قاچاق مواد مخدر، که تقریبا نیمی از درآمد سالانه طالبان را تشکیل می‌دهد؛ احتمالا دسترسی و نفوذ طالبان از چیزی نبود که امروز شاهد آن هستیم. حدود ۵۵ درصد از کشت تریاک در افغانستان در مناطقی انجام می‌شود که تحت نفوذ طالبان است.»

تولید مواد مخدر در عراق، خطر جدی برای ایران است

سعید صفاتیان، رییس کارگروه کاهش تقاضای مواد مخدر در مجمع تشخیص مصلحت نظام، درباره تهدید بالقوه توسعه کشت خشخاش در عراق برای ایران با تایید شواهد مرتبط با کشت خشخاش در عراق به «اعتماد» می‌گوید: «اگر می‌گویم عراق، افغانستان نیست چون عراق، از درآمد فروش نفت ارتزاق می‌کند. توجه داشته باشیم که نفت، اقتصاد دولتی است اما کشت مواد مخدر، اقتصاد غیرقانونی است و کشت خشخاش فقط در صورتی توسعه می‌یابد که برای تولید کننده، سود آور باشد این اتفاق، در عراق و سوریه؛ دو کشور جنگزده حتما خواهد افتاد چنانکه در افغانستان هم شاهد بودیم. دولت افغانستان قادر به تامین معیشت مردم نبود و در کشت جایگزین هم موفق نشد. ۴۲ کشور دنیا در افغانستان حضور دارند و امریکا مدعی است که برای مبارزه با مواد مخدر، در افغانستان ۸ میلیارد دلار هزینه کرده اما با این همه هزینه؛ هیچ اتفاقی در افغانستان نیفتاد و تولید تریاک هم افزایش یافت. حالا سوریه با عراق را در نظر بگیرید؛ کشور تولیدکننده تریاک در این کشورها حضور دارند و دولت هر دو کشور، از نظر اقتصادی ضعیف است. این شرایط، احتمال قیمت تریاک افغانی را ۶ ماه آینده، باید به معنای نگاهی به تالیف ماندن تولید تریاک در عراق تلقی شود اما هر آنچه به عکس اتفاق بیفتد، رنگ خطر بسیار جدی است برای ایران. هر یک انتخاب کنند که مسیر جاگاه‌ای بروند همچون گذشته؛ افغانستان در مسیر تولید و قاچاق مخدرها قدم بردارد و عراق و سوریه به راه خود برای واردات و صادرات غیرقانونی پیش‌سازهای تولید روانگردان، هموار کردن مسیر ترانزیت هروین افغانی به کشورهای عربی و حاشیه خلیج فارس و اروپا و شمال افریقا، فعال‌سازی و حفظ حیات کارگاه‌های تولید مواد توهم‌زا ادامه دهد. اینکه مصرف داخلی، کشفیات یا ترانزیت، کدامیک دستخوش تغییر خواهد شد هنوز بی‌جواب است اما مسال، نگرانی جدیدی باید روی میز متولیان مبارزه با مواد مخدر قرار بگیرد! با این بار، دولت عراقی هم برای بررسی میزان خلوص به مرکز تحقیقات پلیس مبارزه با مواد مخدر ارسال می‌شود؟ و پرسش مهم‌تر! یا چهان باید خود را سرای رویارویی با «جنگ مواد» آماده کند؟

آموزش و پرورش

یدر دانش‌آموز جیرفتی که مورد ضرب و شتم مدیر مدرسه قرار گرفته:

گفتند اگر رضایت ندهیم نمی‌گذارند دانیال در جیرفت درس بخواند

اعتماد آنلاین | دو روز است که تصویر و خبری در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست می‌شود که باوجود تمام اجحاف بعظاهر پرامیت‌تر، واکنش‌هایی زیادی به دنیال داشته است. تصویر متعلق به پسر بچه‌ای است که صورتش بشدت آسیب‌دیده و مشخص است که دندان‌هایش شکسته‌اند. «دانیال رفیعی» دانش‌آموز ۱۴